

**Gedragskennis
inzetten bij
windprojecten**
Elk traject levert iets op

Sara Wortelboer

Klimaatpsycholoog,
Communicatieadviseur

Chantal van der Leest

Klimaatpsycholoog,
Gedragsdeskundige

A person is riding a bicycle on a gravel path that leads through a lush green field. In the background, two white wind turbines are visible against a cloudy sky. The overall scene is bright and natural, suggesting a focus on sustainable energy and outdoor activity.

werkbladen.regionale-energiestrategie.nl/wind-en-gedrag/

*“Een windpark bouw je technisch in twee jaar,
maar sociaal in tien.”*

Matthijs Oppenhuizen,
omgevingsmanager bij Pure Energie

7 hoofdstukken

1. Participatie draait om relaties, niet om processen
2. Rechtvaardigheid en grip zijn cruciaal
3. Emotionele binding met plek en transitiepijn
4. Verwachtingen kleuren ervaringen en klachten
5. Weerstand is waardevolle informatie, geen obstakel
6. Georganiseerde tegenstand is geen vijand, maar een spiegel
7. Frames sturen het gesprek, waarden openen het

7 hoofdstukken

1. Participatie draait om relaties, niet om processen
2. Rechtvaardigheid en grip zijn cruciaal
3. **Emotionele binding met plek en transitiepijn**
4. Verwachtingen kleuren ervaringen en klachten
5. **Weerstand is waardevolle informatie, geen obstakel**
6. Georganiseerde tegenstand is geen vijand, maar een spiegel
7. **Frames sturen het gesprek, waarden openen het**

1. Wat is de beste voorspeller van weerstand bij een windproject?

- A. De hoogte van de windmolen
- B. Het aantal decibellen
- C. Hoe sterk iemand zich verbonden voelt met de plek

“We hebben nooit direct naar rouw gevraagd, maar het voelde wel als een soort rouwproces.”

Ruben Peuchen (TNO)

A photograph of a modern, multi-story apartment building with a light-colored facade and dark window frames. The building has balconies with dark railings. In the foreground, there is a paved walkway leading through a landscaped area with green grass, small trees, and bushes. A person is walking on the path in the distance. A faint, white line-art illustration of a wind turbine is overlaid on the right side of the image. A semi-transparent white box is overlaid on the left side of the image, containing text.

2. Wat gebeurt er vaak met mensen die het meest actief meedoen in een participatietraject?

- A. Ze worden tevredener
- B. Ze worden kritischer

Quote

2A. Wat doe je op momenten van extreem veel weerstand?

- A. Stoppen, deze aanpak werkt blijkbaar niet
- B. Onderzoeken waar het vandaan komt en proberen bij te sturen
- C. Doorgaan, je bent bijna bij een doorbraak

*“Weerstand hoort erbij.
Het is een teken dat mensen meedenken, dat ze niet
onverschillig zijn.”*

**Marieke Franssen, Hoogleraar
Communicatiewetenschap (RU)**

2B. Wat is waar over afzenderschap?

- A. Het kan helpen om een project samen te doen met een energiecoöperatie
- B. Een bewonersinitiatief fungeert als een overbruggende groep tussen burgers en overheid – mits ze lijken op die burgers
- C. De hoeveelheid voorstanders is minder belangrijk dan de diversiteit

“Je ziet dat als energiecoöperaties zich met zichtbaarheid en lef met een project bemoeien, dat dat de-escalerend werkt. De dochter van de grootste tegenstander was de beste vriendin van mijn dochter. Dus laat je elkaar in je waarde. De scherpe kantjes zijn ervan af.”

**- Gerlach Velthoven, Omgevingsmanager
Betuwewind**

3. Wat gebeurt er als je ingaat op een onjuist frame (“Windmolens maken mensen ziek”)?

- A. Je ontkracht het frame
- B. Je versterkt het frame

"Het frame waarin windmolens worden geplaatst, is er eentje van verrommeling en industrialisering. Maar bewoners kijken vanuit hun keukenraam naar dat landschap. Wat voor de gemeente een 'zoekgebied' is, is voor hen hun uitzicht, hun leefomgeving."

Jens van der Weele, Taalstrateeg

Sneak peak

- **Place attachment:** windprojecten raken thuisgevoel, identiteit en basisbehoeften
- **Weerstand** laat zien wat er voor omwonenden op het spel staat en is dus een belangrijk signaal
- **Frames:** blijf weg uit het negatieve frame, maar vertel het verhaal vanuit de waarden van de omwonenden

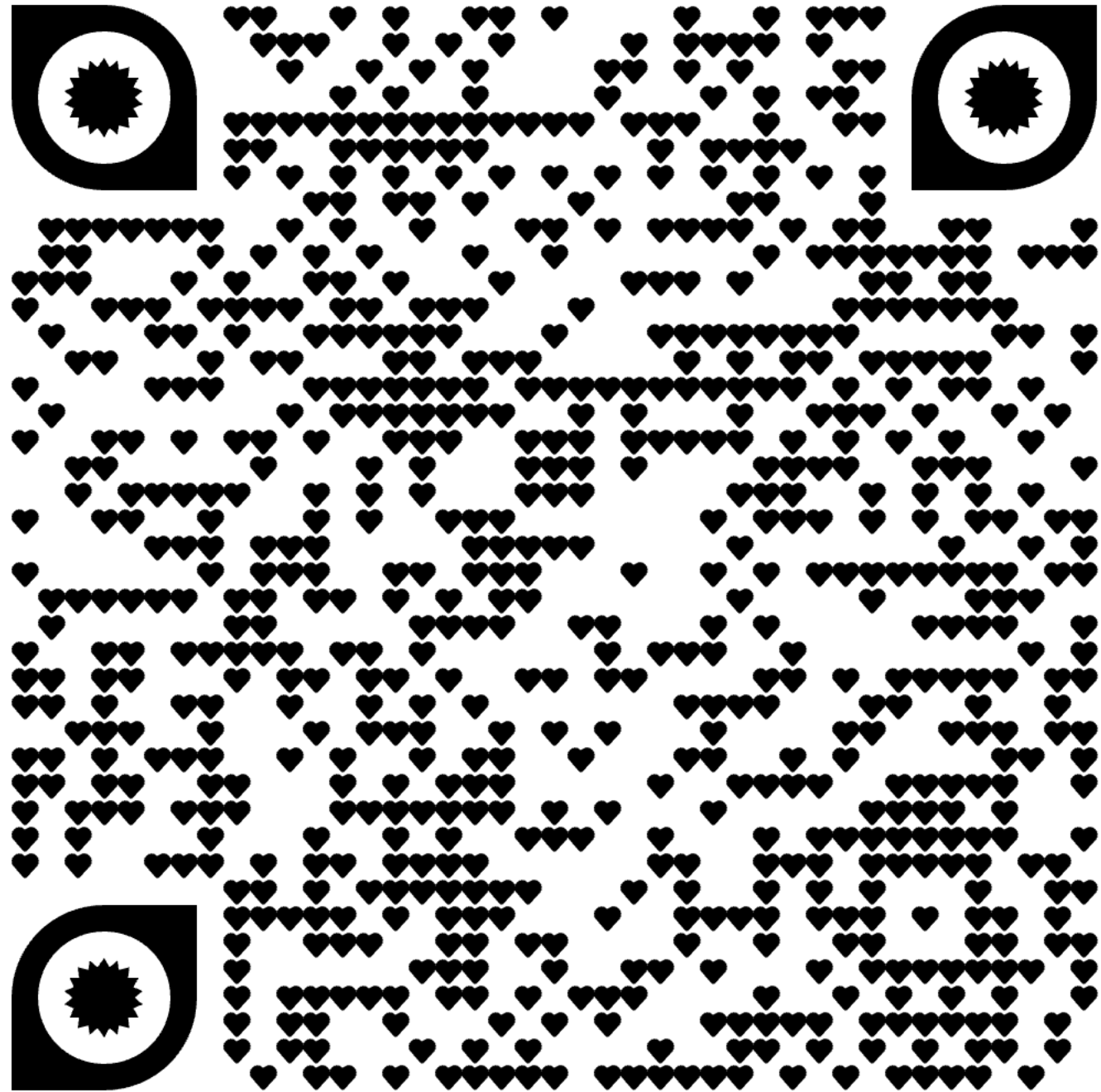
Goed onderbouwde projectplannen?

- Neem de mens mee in je aanpak
- Gedragsadvies voor professionals in de energietransitie via de

[expertpool](#)

1. Verdiepende sessie Wind & Gedrag
2. De Gedragsdoorbraak-sessie
3. Communicatie-APK voor transitieprojecten

Stichting
Klimaatpsychologie

Kantelen: wij of het klimaat?